

Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright

Năm học 2016

Học kỳ Hè

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

Tài Chính Phát Triển

Nhóm giảng dạy

Giảng viên:	Trần Thị Quế Giang Đỗ Thiên Anh Tuấn
Trợ giảng:	Vũ Thị Mai Trâm

Thời khóa biểu

Thời gian học của môn Tài chính phát triển là 8 tuần (từ 04/07 đến 29/08, trong đó mỗi tuần có hai buổi lên lớp vào chiều thứ Hai, thứ Tư (từ 13h30 đến 15h00).

Giờ tiếp học viên

	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu
Trần Thị Quế Giang		15:30-17:00		15:30-17:00	
Đỗ Thiên Anh Tuấn	15:30-17:00		15:30-17:00		
Vũ Thị Mai Trâm	18:30-20:00				18:30-20:00

Học viên có thể hẹn gặp các thành viên của nhóm giảng viên vào những thời gian khác.

Mục tiêu của môn học

1. Tìm hiểu vai trò của hệ thống tài chính và mối quan hệ giữa phát triển tài chính và phát triển kinh tế.
2. Ứng dụng các lý thuyết kinh tế để phân tích khu vực tài chính (các công cụ, thị trường, tổ chức và cơ sở hạ tầng tài chính).
3. Phân tích vai trò của chính phủ trong phát triển hệ thống tài chính và xem xét những yêu cầu và thách thức trong việc tạo dựng một hệ thống tài chính vận hành hữu hiệu.

Mô tả môn học

Nội dung chính của môn học là nghiên cứu cách thức xây dựng được một hệ thống tài chính hoạt động hữu hiệu nhằm thúc đẩy phát triển kinh tế ở một nền kinh tế *chuyển đổi, mở, và đang phát triển* như Việt Nam. *Cách tiếp cận thể chế* được lựa chọn để trình bày các nội dung này.

Môn học bắt đầu bằng việc giới thiệu một bức tranh tổng quan về hệ thống tài chính, vai trò của tài chính đối với phát triển kinh tế, phân tích quá trình chuyển biến của hệ thống tài chính ở các nước

Tài liệu này mang giấy phép Creative Commons Attribution 4.0. Bạn được trao các quyền để sử dụng, chia sẻ, sao chép, phân phối, phân phối lại, ứng dụng, pha trộn, tùy biến và xây dựng dựa trên các tư liệu của nó, miễn là bạn ghi công của (các) tác giả gốc ban đầu và phi thương mại tài liệu. Bản sao giấy phép này có tại: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

đang phát triển, đi từ những nguy cơ tiềm tàng về thất bại của chính phủ đối với các hình thức áp chế tài chính đến tự do hóa tài chính. Chúng ta cũng sẽ thảo luận về khủng hoảng tài chính, các triệu chứng, nguyên nhân và giải pháp khắc phục dựa vào kinh nghiệm của các cuộc khủng hoảng tài chính ở các quốc gia khác nhau.

Trong phần tiếp theo, chúng ta chuyển sang nghiên cứu các thành tố của một hệ thống tài chính và phân tích cách thức nhà nước can thiệp vào thị trường tài chính ở các nước chuyển đổi và đang phát triển. Ở đây vai trò của nhà nước trong việc tạo lập và hỗ trợ các tổ chức và thị trường tài chính được nhấn mạnh, đặc biệt trong bối cảnh của các nền kinh tế chuyển đổi. Chúng ta cũng xem xét những vấn đề cơ bản về quy tắc quản lý, giám sát thị trường tài chính của các tổ chức quốc tế.

Phương pháp giảng dạy

Hoạt động giảng dạy bao gồm các bài giảng và thảo luận trên lớp. Đặc biệt, để thích hợp với tính chất của môn học và của chuyên ngành chính sách công, phương pháp nghiên cứu tình huống sẽ được áp dụng một cách tích cực và có hệ thống trong suốt chương trình môn học.

Bên cạnh đó, nhóm giảng viên cũng sẽ mời giảng viên thỉnh giảng tới thuyết trình trước lớp. Mục đích của buổi thuyết trình này là để giúp học viên được tiếp xúc với những nhà làm chính sách, nhà nghiên cứu, và các giảng viên thực tiễn, từ đó có được những thông tin cập nhật về một số vấn đề thực tiễn.

Các yêu cầu và kỳ vọng đối với môn học

Học viên cần đến lớp đều đặn, tích cực tham gia các buổi thảo luận và hoàn thành tốt tất cả các yêu cầu của môn học. Các bài đọc được giao phải được hoàn thành trước khi đến lớp. Các học viên có thể được yêu cầu đưa ra những nhận xét về một tài liệu đọc đã giao hay trả lời các câu hỏi của giảng viên. Để có thêm bài đọc và tài liệu nâng cao, học viên có thể tham khảo các sách giáo khoa khác trong thư viện hay trao đổi với các thành viên trong nhóm giảng dạy.

Đánh giá việc học tập và chấm điểm

Kết quả học tập sẽ được đánh giá dựa vào các bài viết cá nhân, thảo luận trên lớp và bài thi cuối kỳ. Việc chấm điểm môn học sẽ dựa vào các trọng số sau đây:

	Trọng số
Bài viết cá nhân	30%
Tham gia thảo luận	20%
Bài thi cuối kỳ	50%

Bài viết cá nhân

Trong khóa học sẽ có 5 bài viết cá nhân dưới dạng bài viết chính sách dựa trên các nghiên cứu tình huống (Bài viết không quá 500 chữ với cách đếm như Microsoft Word). Nội dung của từng bài viết sẽ dựa trên các câu hỏi gợi ý trong từng nghiên cứu tình huống. Khi thực hiện các bài viết cá nhân, các học viên có thể trao đổi, thảo luận với nhau. Tuy nhiên, từng học viên phải viết và nộp bài của riêng mình. Các bài làm phải được nộp bản điện tử (file word) như đã được hướng dẫn trước 8h20 sáng vào ngày đến hạn nộp bài. Bản in được sử dụng để thảo luận trên lớp và nộp lại cho giảng viên ngay sau buổi học.

Bài viết	Chủ đề	Ngày nộp
Bài viết 1	Tiếp cận vốn của các doanh nghiệp Việt Nam	Thứ Hai, 11/7
Bài viết 2	Áp chế và tự do hóa tài chính ở Việt Nam	Thứ Tư, 20/7
Bài viết 3	Khủng hoảng tài chính ở Việt Nam	Thứ Tư, 27/7
Bài viết 4	Tài chính vi mô	Thứ Tư, 10/8
Bài viết 5	Cổ phần hóa Vietcombank	Thứ Hai, 22/8

Bài thi cuối kỳ

Bài thi cuối kỳ được tổ chức vào sáng thứ Hai, ngày 29 tháng 08 năm 2016. Mục tiêu của bài thi là nhằm đánh giá những kiến thức tổng quát mà học viên đã học trong toàn môn học. Để làm tốt bài thi cuối kỳ, học viên cần đọc và hiểu tất cả các tài liệu, bài giảng, và bài đọc đã được phát và tham dự đầy đủ các buổi học.

Tài liệu tham khảo

Các bài đọc của môn học được lựa chọn từ nhiều nguồn khác nhau cho phù hợp với nội dung từng bài giảng. Học viên có thể tham khảo các cuốn sách sau, trong đó có đề cập đến nhiều chủ đề về tài chính phát triển.

- 1) Beim, David, and Charles Calomiris (2000). *Các thị trường tài chính mới nổi*. New York: McGraw-Hill / Irwin.
- 2) Frederic S. Mishkin (2003), *Kinh tế học tiền tệ, ngân hàng và các thị trường tài chính*, xuất bản lần thứ bảy, Harper Collins College Publishers.
- 3) P. K. Rao (2003). *Tài chính phát triển*. Springer.
- 4) Ngân hàng Thế giới (2001), *Tài chính cho tăng trưởng: Lựa chọn chính sách trong một thế giới đầy biến động*, Ngân hàng Thế giới và Oxford University Press đồng xuất bản.

TUẦN 1

Thứ Hai (04/7) Bài giảng 01: Hệ thống tài chính toàn cầu và vai trò của tài chính đối với phát triển kinh tế Đ.T.A.Tuấn

Ngân hàng Thế giới (2001), Chương 1, “Làm cho tài chính trở nên hữu hiệu”, trang 31-44. (Bản tiếng Việt: Chương 1, trang 43-60.)

“International Institutions”, HBS case 9-796-116, February 13, 1996 & FETP cập nhật 2013

Tham khảo thêm:

Rao (2003), Chương 1: “Các thị trường tài chính, thể chế và chi phí giao dịch” và Chương 2: “Tài chính, tăng trưởng và phát triển kinh tế”.

Levine R. (2004), Tài chính và tăng trưởng: Lý thuyết và kinh nghiệm. Working Paper 10766. NBER. (tiếng Anh)

Stephen G Cecchetti and Enisse Kharroubi (2015), “Why does Financial Sector Growth crowd out real economic growth?” BIS Working Papers No. 490. Monetary and Economic Department.

Thứ Tư (06/7) Bài giảng 02: Tổng quan hệ thống tài chính Việt Nam Đ.T.A.Tuấn

Huỳnh Thế Du, Nguyễn Minh Kiều, Đỗ Thiên Anh Tuấn (2013), Hệ thống tài chính Việt Nam

Nguyễn Xuân Thành (2016, “Ngân hàng thương mại Việt Nam: Từ những thay đổi về luật và chính sách giai đoạn 2006-2010 đến các sự kiện tái cơ cấu giai đoạn 2011-2015.”

Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (2011), “Thực trạng hệ thống các tổ chức tín dụng Việt Nam.”

TUẦN 2

Thứ Hai (11/7) Thảo luận tình huống 1: Tiếp cận vốn của các doanh nghiệp Việt Nam

T.T.Q.Giang

“Tình thế tiến thoái lưỡng nan của ông Nam”, Nghiên cứu tình huống của Trường Kennedy

Nộp bài viết số 1

Thứ Tư (13/7) Bài giảng 03: Từ áp chế tài chính đến tự do hóa tài chính T.T.Q.Giang

Jay K. Rosengard và Huỳnh Thế Du (2008). “Nghiên cứu so sánh cải cách khu vực ngân hàng ở Việt Nam và Trung Quốc” (Tóm lược)

McKinnon (1992), Chương 4: “Các công cụ áp chế tài chính”.

Nguyễn Xuân Thành, “Việt Nam: Con đường đi đến tự do hóa lãi suất”

Nguyễn Xuân Thành, “Tự do hóa tài chính”, bài giảng.

Tham khảo thêm:

Beim và Calomiris (2000), Chương 2: “Áp chế tài chính và Phát triển tài chính”. Đọc kỹ từ mục *Áp chế tài chính* trang 11 đến hết đoạn 2 trang 35 và tham khảo thêm các phần còn lại.

Asli Demirgüç-Kunt và Enrica Detragiache (1998). “Tự do hóa tài chính và tính dễ đổ vỡ của tài chính,” World Bank Annual Conference on Development Economics (Tóm tắt những phát hiện chính.)

TUẦN 3

Thứ Hai (18/7)

Bài giảng 04: Tự do hóa tài khoản vốn

Đ. T. A. Tuấn

Ngân hàng Thế giới (2012). “Tài chính Phát triển toàn cầu: Nợ nước ngoài của các nước đang phát triển.”

J. Frankel & et al. (2007), “World Trade and Payments, an introduction”, Chapter 15 “The Balance of payments accounts”, p. 273 – 290.

Viện Quỹ Tiền tệ Quốc tế (1999), *Lập trình và chính sách tài chính*, phần 5: “Phân tích cán cân thanh toán”.

Joseph Stiglitz (2005). “Tự do hóa thị trường vốn, toàn cầu hóa, và IMF,” Oxford Review of Economic Policy, Vol. 20, No. 1, tr.57-71.

Thứ Tư (20/7)

Thảo luận tình huống 2: Kiểm soát lãi suất ở Việt Nam

T.T.Q.Giang

“Chạy đua lãi suất giai đoạn 2008-2012” Nghiên cứu tình huống của FETP

Nộp bài viết thứ 2

TUẦN 4

Thứ Hai (25/7)

Bài giảng 05: Các lý thuyết khủng hoảng tài chính

Đ.T.A. Tuấn

Ngân hàng Thế giới (2001), Chương 2, “Ngăn ngừa và giảm thiểu khủng hoảng”, trang 103- 170 (tiếng Việt)

Nguyễn Xuân Thành, “Các mô hình khủng hoảng tiền tệ thể hệ thứ nhất và thứ hai”, bài giảng.

Nguyễn Xuân Thành, “Mô hình khủng hoảng tiền tệ thể hệ thứ ba”, bài giảng.

Thứ Tư (27/7)

Thảo luận tình huống 3: Khủng hoảng tài chính ở Việt Nam

Đ.T.A. Tuấn

Chương trình Châu Á tại Trường Kennedy và Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright, Phần 1 và 2, “Bài thảo luận chính sách: Cải cách cơ cấu vì mục tiêu tăng trưởng, công bằng và chủ quyền quốc gia”, tháng 1 năm 2012.

Chương trình châu Á tại Trường Kennedy và Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright, “Bài thảo luận chính sách số 4”, tháng 1 năm 2009.

Nghiên cứu tình huống “Kinh tế Việt Nam: Ứng phó với những thách thức”, Huỳnh Thế Du và Jay Rosengard.

Nộp bài viết thứ 3

TUẦN 5

Thứ Hai (01/8) Bài giảng 06: Ngân hàng trung ương

Đ.T.A. Tuấn

Viện Quỹ Tiền tệ Quốc tế (1999), *Lập trình và chính sách tài chính*, phần 7: “Phân tích lĩnh vực tiền tệ”.

Vũ Thành Tự Anh (2010), “Xây dựng Ngân hàng trung ương hiện đại.”

Thứ Tư (03/8) Bài giảng 07: Ngân hàng thương mại

T.T.Q. Giang

Nguyễn Xuân Thành (2016), “Ngân hàng thương mại Việt Nam: Từ những thay đổi về luật và chính sách giai đoạn 2006-2010 đến các sự kiện tái cơ cấu giai đoạn 2011-2015.”

Huỳnh Thế Du (2010), “Những tín hiệu tích cực từ quy định mới về đảm bảo an toàn trong hoạt động của các ngân hàng ở Việt Nam.”

Beim và Calomiris (2000), Chương 7: “Trục trặc với các ngân hàng”.

Ngân hàng Thế giới (2001), Chương 2: “Ngăn ngừa và hạn chế đến mức tối thiểu các cuộc khủng hoảng,” trang 90-119. (Bản tiếng Việt: Chương 2, trang 123-166.)

TUẦN 6

Thứ Hai (08/8) Bài giảng 08: Các tổ chức tài chính phi ngân hàng

T.T.Q. Giang

Mishkin (2003), Chương 12: “Tài chính phi ngân hàng”, trang 287-307.

Nguyễn Xuân Thành, “Quỹ đầu tư phát triển đô thị TP.HCM”, Nghiên cứu tình huống

Thứ Tư (10/8) Thảo luận tình huống 4: Tài chính vi mô

T.T.Q. Giang

Nghiên cứu tình huống của Trường Kennedy, “Một ngân hàng thương mại cung ứng dịch vụ tài chính vi mô: Sogesol ở Haiti.”

Jonathan Morduch (1999), “Hứa hẹn Tài chính vi mô.”

Karla Hoff và Joseph E. Stiglitz (1990), “Giới thiệu: Thông tin không hoàn hảo và thị trường tín dụng nông thôn – Những vấn đề rắc rối và quan điểm chính sách”, *World Bank Economic Review*.

Nộp bài viết thứ 4

TUẦN 7

Thứ Hai (15/8) Bài giảng 9: Thị trường tiền tệ

Đ.T.A. Tuấn

Fabozzi (2002). “Các thị trường tiền tệ.” Phiên bản 3, Nhà xuất bản Prentice Hall

Thứ Tư (17/8) Bài giảng 10: Thị trường cổ phiếu và thị trường trái phiếu

Thỉnh giảng: TBA

CIEM và UNDP (2004), *Thị trường tài chính Việt Nam: Thực trạng, vấn đề, và giải pháp chính sách*, NXB Tài chính. Chương 3 và Chương 4.

Ngân hàng Thế giới, Báo cáo Phát triển Việt Nam 2009

TUẦN 8

Thứ Hai (22/8) Thảo luận tình huống 5: Cổ phần hóa Vietcombank Đ.T.A.Tuấn

Nghiên cứu tình huống “Cổ phần hóa Vietcombank”, Huỳnh Thế Du và Jay Rosengard

Nộp bài viết thứ 5

Thứ Tư (24/8) Bài giảng 11: Tái cấu trúc hệ thống tài chính và lựa chọn mô hình giám sát tài chính T.T.Q. Giang

Quyết định 254/QĐ-TTg về Phê duyệt Đề án “Cơ cấu lại hệ thống các tổ chức tín dụng giai đoạn 2011-2015”.

Nguyễn Xuân Thành và Đỗ Thiên Anh Tuấn (2013), “Tăng cường phối hợp chính sách kinh tế vĩ mô với chính sách giám sát an toàn tài chính ở Việt Nam nhìn từ kinh nghiệm quốc tế.” Ủy ban Giám sát Tài chính Quốc gia (NFSC).

Huỳnh Thế Du và Đỗ Thiên Anh Tuấn, “Quy định về các tỉ lệ đảm bảo an toàn trong hoạt động ngân hàng Việt Nam- Con đường gấp ghe.”

Đỗ Thiên Anh Tuấn (2013), “Giám sát hệ thống ngân hàng Việt Nam.” Ghi chú bài giảng.

Daniela Klingebiel (2001), Chương 13, “Công ty quản lý tài sản”.

Beim và Calomiris (2000), Chương 4, “Những nền tảng pháp luật” và Chương 9, “Xây dựng các thể chế tài chính.”

TUẦN 9

Thứ Hai (29/8) Thi cuối kỳ